

ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ: ПРОБЛЕМИ НАКОПИЧЕННЯ В ОБЛІКУ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ У ЗВІТНОСТІ

Прохар Наталія Вікторівна, к.е.н., доцент

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Поява податків зумовлена виникненням держави і виконанням державою суспільно необхідних функцій, що полягають у стягуванні на користь суспільства певної частини вартості ВВП у вигляді обов'язкового внеску та її подальший розподіл із визначеною метою. Саме цим і пояснюється зміст фіскальної функції податків – наповнення доходної частини бюджету й позабюджетних фондів задля формування фінансових ресурсів держави. Головною ознакою фіскальної функції податків має бути стабільність, що в Україні реалізується недостатнім чином, тому суперечить інтересам суб'єктів господарювання.

Як свідчать статистичні дані, вагома частка наповнення державного бюджету України забезпечується за рахунок оподаткування прибутку підприємств та організацій. Впродовж останніх років методика обчислення цього податку зазнала значних змін, що підтверджується численними змінами і доповненнями до нині відміненого Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та діючого Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. [1].

Обчислення податку на прибуток підприємствами ускладнене через незіставність оцінки і критеріїв визнання доходів, витрат, активів, зобов'язань за Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та доходами і витратами, визначеними Податковим кодексом, що носять назву податкових різниць. Особливості систематизації й накопичення підприємствами інформації про податкові різниці в обліку чітко не визначені, тому, на нашу думку, можливі наступні варіанти:

- виділення окремих граф у облікових регістрах для накопичення податкових різниць;
- розробка окремих облікових регістрів;
- застосування синтетичних рахунків для обліку податкових різниць.

Натомість, відображення податкових різниць у звітності регламентовано державою. Так, відповідно до Податкового кодексу України, суб'єкти господарювання - платники податку на прибуток повинні подавати фінансову звітність з урахуванням податкових різниць [1].

Положення бухгалтерського обліку «Податкові різниці» від 25.01.2011 р. № 27 визначає, що у Примітках до річної фінансової звітності повинна наводитися загальна сума тимчасових податкових різниць, яка підлягає врахуванню при визначенні податкового прибутку (збитку) у наступних періодах, з виділенням суми тимчасових податкових різниць, що підлягають

вирахуванню, та суми тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню [2]. При цьому формат приміток до звітності не змінюється, а податкові різниці мають наводитися в розробленому додатку до приміток, починаючи з 01.01.2014 р. у розрізі постійних та тимчасових податкових різниць, що призводять до збільшення (зменшення) доходу чи витрат.

Спрощенню виокремлення підприємствами податкових різниць, на нашу думку, будуть сприяти виділені на законодавчому рівні їх групи:

- податкові різниці щодо доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- податкові різниці щодо інших операційних доходів;
- податкові різниці щодо інших доходів;
- податкові різниці щодо собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
- податкові різниці щодо інших операційних витрат;
- податкові різниці щодо інших витрат [2].

Однак, узгодження суми прибутку до оподаткування та фінансового результату в фінансовому обліку буде ускладненим через відсутність законодавчо визначеного переліку постійних і тимчасових податкових різниць та детальної методики узгодження об'єкту оподаткування за правилами податкового законодавства й фінансового обліку.

Наближення вітчизняного обліку до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку й фінансової звітності, а саме МСБО 12 «Податки на прибуток» підтверджується вилученням зі складу податкових різниць груп, що пов'язані з надзвичайними доходами і витратами, хоча суттєві відмінності при розкритті інформації щодо податкових різниць не усунуті.

Проведене дослідження дає підстави для висновків про те, що накопичення податкових різниць можливе в облікових реєстрах або на спеціально пристосованих рахунках бухгалтерського обліку; спрощенню складання фінансової звітності з метою узгодження об'єкту оподаткування за даними фінансового обліку й податкових розрахунків сприятиме розробка на законодавчому рівні переліку постійних і тимчасових податкових різниць та формули, що враховує їх сукупний вплив.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. N 2755-VI // www.nau.kiev.ua.
2. Про затвердження Положення бухгалтерського обліку «Податкові різниці»: Наказ Міністерстві фінансів України від 25.01.2011 р. № 27 // www.nau.kiev.ua.